

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดในการสอนภาษาไทย
2. การสอนการเขียนคำ
3. ทฤษฎีและแนวคิดในการสร้างแบบฝึก
4. หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบฝึก
5. การทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึก
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกการเขียนคำภาษาไทย

แนวคิดในการสอนภาษาไทย

การเรียนการสอนภาษาไทย มุ่งให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านภาษา ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้และมีเหตุผล กรมวิชาการ (2534, หน้า 13) ได้เสนอแนะแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนให้ถูกต้องคล่องแคล่ว โดยการฝึกทักษะแต่ละอย่างให้แม่นยำ แล้วจึงฝึกทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กัน รวมทั้งส่งเสริมความคิดควบคู่กันไปด้วยการกำหนดจุดประสงค์ในการสอน แม้ว่าจะกำหนดทักษะใดทักษะหนึ่งขึ้นมา เช่น ฟังแล้วจับใจความสำคัญได้ ในขั้นของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีการอ่าน คือ มีคนอ่านให้ฟัง และมีการพูดเพื่อตอบคำถามแสดงความเข้าใจ นอกนั้นอาจมีการเขียนตอบคำถาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทักษะทางภาษาจะสัมพันธ์ตามธรรมชาติ การสอนภาษาไทยเชิงทักษะสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอย่างมาก

2. สอนให้ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา การเรียนภาษาเป็นการเลียนแบบอย่างหนึ่ง ผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาที่เป็นต้นแบบจากครูผู้สอน ต่อจากนั้นผู้เรียนจะรู้จักปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงให้เป็นภาษาของตนเองจากการฝึกทักษะทางภาษาบ่อยๆ และท้ายสุดผู้เรียนจะพัฒนาการใช้ภาษา จากความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้รูปแบบการใช้ภาษาใหม่ๆ

กระบวนการเรียนภาษาโดยทั่วไปอาจจะเริ่มต้นจากการเรียนคำก่อน ผู้เรียนจะต้องฝึกอ่านและ เข้าใจความหมายของคำ รู้จักนำคำไปใช้แต่งประโยคให้ถูกต้องได้ใจความจากนั้นฝึกการนำประโยค ไปเรียงต่อกันเป็นเรื่องราว หรือเป็นข้อความตามลำดับ การฝึกทักษะการใช้ภาษานเน้นการสื่อ ความหมายให้ตรงกันตลอดจนส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์และมีวิจารณญาณในการใช้ภาษา

3. ฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาควบคู่ไปกับการใช้ภาษาและวัฒนธรรมทางภาษา

4. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และสังเคราะห์สิ่งที่ได้ฟังและอ่าน เพื่อฝึก ความคิดแก้ปัญหา และให้มีวิจารณญาณในการใช้ภาษา

5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไทยไปใช้เป็นเครื่องมือ สื่อสารในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ

6. ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย โดยสอนให้เห็นคุณค่าและตระหนักในความสำคัญ ของภาษาไทย ทั้งในส่วนที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการสื่อสาร และในด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ที่สำคัญของชาติ

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพอใจในความงามของภาษา เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจ โดยใช้ธรรมชาติ บทร้อยแก้วและร้อยกรองที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นมาเป็นสื่อการสอน

8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อประโยชน์ใน การดำเนินชีวิต

9. สอดแทรกคุณธรรมต่างๆ เช่น การมีระเบียบวินัย ความอดทน ความขยัน ความรับผิดชอบ ฯลฯ เพื่อให้การเรียนบรรลุตามหลักสูตร

10. ฝึกให้นักเรียนเป็นคนช่างสังเกต จดจำ และจดบันทึกต่างๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ ทางภาษา ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

11. นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้สัมพันธ์กับ การเรียนและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

12. ให้แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนโดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษาของครูในการสอนและ สื่อความหมายในโรงเรียน

13. เน้นการพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนในการวัดผลประเมินผลต้องคำนึงถึงวัย ระดับชั้นนักเรียนในชั้นต้นๆจะฝึกเรื่องที่มีโครงสร้างง่าย ๆ จนถึงขั้นสูงขึ้นไปจะยากและซับซ้อนยิ่งขึ้นตามลำดับ ดังนั้นขั้นตอนความสามารถของนักเรียนจะเป็นไปตามกระบวนการที่ครูสอนเนื้อหาบางเรื่องสามารถเรียนได้ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เช่น การรายงาน การอภิปราย การโต้วาที ฯลฯ จึงต้องมีการวัดผลหรือประเมินผลโดยใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันโดยคำนึงพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนเป็นหลัก

14. ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินผลการเรียนภาษาด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ

15. ศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง

16. สอนซ่อมเสริม เมื่อทราบว่านักเรียนขาดทักษะทางด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายๆ ด้าน เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทย

17. การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน เรียนภาษาไทยด้วยความสนุกสนาน สนใจโดยใช้ เกม เพลง เพื่อเป็นสื่อช่วยให้นักเรียนชอบเรียนและรักภาษาไทย

18. จัดหาหนังสือที่เหมาะสมให้นักเรียนอ่านมากๆ ส่งเสริมการอ่านหนังสือในห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนอ่านคล่องและมีความรู้กว้างขวาง

นอกจากนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539, หน้า 1) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทยว่า เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ และสามารถฝึกฝนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญคล่องแคล่วได้ เพียงแต่ครูผู้สอนพยายามแสวงหาวิธีฝึกทักษะทางภาษาทั้งด้านการรับและการส่งสาร ให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีข้อควรคำนึง ดังนี้

1. ฝึกการใช้ภาษาโดยการฝึกปฏิบัติจริง
2. ใช้เวลาในการฝึกเพียงพอและต่อเนื่อง
3. ฝึกโดยใช้กิจกรรม เกม แบบฝึกที่สัมพันธ์กับพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน โดยลำดับจากง่ายไปหายาก

4. เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกที่สามารถถ้อยโยงการเรียนรู้ภาษาได้ง่าย ได้แก่ เรื่องใกล้ตัวหรือเรื่องที่คุณเรียนมีประสบการณ์

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยวิธีการที่เหมาะสมโดยให้เด็กรู้จักจุดบกพร่องของตน กระตุ้นให้สนใจแก้ไขและรู้สึกภูมิใจที่สามารถพัฒนาตนเองได้ เป็นสิ่งที่ครูควรให้ความสำคัญ

จะเห็นได้ว่าการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะ ควรมีแนวการสอนเป็นแบบทักษะสัมพันธ์ ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ครูควรได้สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไปกับการใช้ภาษา เพื่อให้นักเรียนได้คิดเป็น มีเหตุผล มีวิจารณญาณ รู้จักใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ดังนั้นครูผู้สอนควรมีแนวคิด ในการสอนภาษาไทย ดังนี้

1. สอนภาษาไม่ใช่สอนหนังสือและถือว่าภาษาเป็นส่วนสำคัญที่จะนำมาใช้เพื่อการติดต่อ สื่อสารและเพื่อการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ ซึ่งประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และ แนวความคิดความเข้าใจภาษา ส่วนหนังสือเป็นเพียงส่วนหนึ่งของภาษาคือ เน้นเฉพาะการอ่านและการเขียนเท่านั้น แต่ในการติดต่อสื่อสารหรือการเรียนรู้จะได้ประโยชน์สมบูรณ์ ต้องใช้ทั้งการฟังและการพูดด้วย
2. ภาษาที่เกิดจากเสียง (ภาษาพูด) คือ ฟังกับพูดเป็นพื้นฐานของภาษาที่เกิดจากตัวหนังสือ (ภาษาเขียน) คือ อ่าน และเขียน หมายความว่า ถ้าผู้เรียนฟังเข้าใจ ออกเสียงคำได้ถูกต้องชัดเจน (พูด) ก็ไม่เป็นปัญหาต่อการอ่านและเขียน การสอนฟังและพูดจึงจำเป็นต้องสอนและฝึกฝนควบคู่ไปกับการอ่านและการเขียน
3. สิ่งที่นำมาสอนให้แก่ นักเรียนจะต้องเป็นสิ่งที่นักเรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนได้ ในชีวิตประจำวันและสิ่งใดที่นักเรียนใช้อยู่ในชีวิตประจำวันก็ต้องนำมาศึกษาเพื่อให้ใช้ประโยชน์ ได้อย่างสมบูรณ์และถูกต้อง
4. การสร้างสื่อการเรียนและการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ยึดหลักเกณฑ์ทางจิตวิทยาในข้อที่ว่า สอนจากสิ่งที่มองเห็น (รูปธรรม) ไปหาสิ่งที่มองไม่เห็น (นามธรรม) สอนจากง่ายไปหายาก จากสิ่งที่รู้ ไปหาสิ่งที่ไม่รู้
5. มุ่งสร้างเครื่องมือการสื่อสารและการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนเพื่อให้ใช้ได้ดี และสมบูรณ์ที่สุด ให้มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนใช้เป็นเครื่องมือที่ตนฝึกฝนไว้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนมากที่สุดตามความสามารถ ของแต่ละบุคคล
6. ภาษากับความคิดเป็นสิ่งสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก ภาษาทำให้เกิดความคิดและ ความคิดทำให้เกิดภาษา ดังนั้นการสอนจึงต้องสร้างและส่งเสริมให้ความคิดกับภาษาสัมพันธ์กัน รู้จักลำดับความคิดในการใช้ภาษาและมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา (สำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ, 2521, หน้า 75)

นอกจากนี้ ทองสุก ยศพล (2532, หน้า 37) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการสอนภาษาไทย โดยสรุปได้ดังนี้

1. การรู้และเข้าใจโครงสร้างของภาษาและได้ทำแบบฝึกทักษะทางภาษาด้านต่างๆ อย่างเพียงพอจะทำให้นักเรียนเรียนภาษาไทยได้ดี
2. การสอนทักษะภาษาจะต้องใช้วิธีสอนหลายๆ แบบ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับเนื้อหา เช่น การร้องเพลง การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การทายปัญหา ฯลฯ
3. สื่อที่ใช้ประกอบการสอนบางชนิดสามารถจัดทำไว้ล่วงหน้าเป็นชุดๆ วิทยานิพนธ์ หรือ วิทยานิพนธ์
4. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางภาษาด้านต่างๆ เป็นสิ่งที่ครูควรให้ความสนใจ
5. ผู้ประสบผลสำเร็จในการสอน คือ ผู้ที่รู้จักว่าจะสอนอะไร สอนใคร สอนอย่างไร และนำจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

นิทรา ช่อสูงเนิน (2532, หน้า 3) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาไทย พอสรุปได้เช่นเดียวกัน ดังนี้

1. ฝึกบ่อยๆ ในเวลาสั้นๆ เช่น การสอนแจกลูกใช้เวลาครั้งละประมาณ 5-10 นาที หลายๆ ครั้งดีกว่าสอนครั้งเดียวใช้เวลานานๆ
2. ครูจะต้องทำแบบฝึกทักษะเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในบทเรียน โดยทำเป็นชุดการสอนเป็นเรื่องๆ หรือรายสมรรถภาพ แบบฝึกแต่ละชุดควรออกแบบให้ดึงดูดความสนใจของเด็กและตอบสนองต่อการพัฒนาเรื่องที่ต้องการ
3. จัดหาสื่อเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาและจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเขียนอย่างต่อเนื่อง
4. ฝึกให้นักเรียนมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้จากการอ่าน
5. จัดกิจกรรมเขียนตามคำบอกทุกวัน วันละ 10 คำ
6. สอนซ่อมเสริมระหว่างเรียน โดยให้นักเรียนเก่งสอนนักเรียนอ่อน ในช่วงที่ให้เด็กอื่นทำงานกลุ่ม
7. จัดทำบันทึกพฤติกรรมและความสามารถทางการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการประเมินผลการเรียน

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยจึงเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่งของคนไทยเพราะภาษาไทยเป็นวิชาทักษะอันเป็นเครื่องมือในการนำไปใช้การเรียนรู้กลุ่มประสบการณ์อื่นๆ ถ้าอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องแล้ว ย่อมทำให้ความสามารถในการเรียนรู้วิชาอื่นๆ

ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ครูผู้สอนจึงควรต้องมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายพร้อมทั้งต้องฝึกฝนทักษะทางภาษาให้นักเรียนเกิดความคล่องแคล่ว การฝึกฝนมากๆ แบบย้ำซ้ำทวนจะทำให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนได้

การสอนการเขียนคำ

การเขียนคำ หมายถึง วิธีการเขียนคำโดยเรียงลำดับตามพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และ ตัวสะกด . ตัวการันต์ ในคำภาษาไทยได้ถูกต้องตามหลักพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 และสามารถนำไปใช้สื่อความหมายในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

การเขียนคำเป็นทักษะพื้นฐานของการพูดและการเขียนที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ครูจึงต้องฝึกฝนนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกระดับชั้น เพราะการเขียนคำได้ถูกต้อง จะช่วยผู้เขียนอธิบายความคิดเห็นที่ตนต้องการด้วยถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน สละสลวย ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจข้อความที่อ่านได้รวดเร็วและถูกต้อง นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เขียนเกิดความมั่นใจในตนเอง โดยไม่พึ่งพจนานุกรมบ่อยครั้งอีกด้วย ในการเขียนคำนักเรียนจะเขียนได้ถูกต้องก็ต่อเมื่อได้เรียนรู้เกี่ยวกับคำนั้นๆ มาก่อน นั่นคือ นักเรียนเข้าใจความหมายและการออกเสียงของคำนั้นได้ถูกต้องชัดเจน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529, หน้า 132)

การสอนเขียนคำเป็นแนวทางที่จะทำให้นักเรียนไปสู่การเขียนอื่นๆ ได้ถูกต้อง การเขียนคำได้ถูกต้องต้องอาศัยทักษะการเขียนซึ่งมีองค์ประกอบที่จะต้องคำนึงในส่วนต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน เช่น ตัวอักษร คำ หรือข้อความที่ต้องการสื่อสาร
2. พัฒนาการทางด้านการประสานงานของกล้ามเนื้อและสายตา การรับรู้โครงสร้างของคำและการบังคับกล้ามเนื้อเมื่อเขียน
3. องค์ประกอบด้านอารมณ์และสติปัญญาที่มีความพร้อมที่จะระลึกรถึงสิ่งที่ต้องการจะเขียน การเรียบเรียงความคิด
4. การสะกดคำและจัดเรียงลำดับของตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำและการเรียงคำให้เป็นประโยค การเรียงประโยคเป็นข้อความ (Day, 1988, pp.150-151)

การเขียนคำผิคนับว่าเป็นปัญหาใหญ่ เพราะการเขียนผิด เป็นเรื่องบ่งบอกว่า ผู้นั้นไม่สนใจในการใช้ภาษา ฉะนั้นทุกคนควรระมัดระวังในเรื่องการเขียนคำให้ผิคน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ คำบางคำเราเคยเขียนถูกมาแล้ว แต่พอนานๆ ไป หรือบางครั้งบางคราวเรากลับเขียนผิดอีก ที่เป็นเช่นนี้เพราะสาเหตุหลายประการ ซึ่ง สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบุลย์ (2531, หน้า 290-298) ได้แยกกล่าวเป็นข้อๆ โดยสรุปได้ ดังนี้

1. เขียนผิดเพราะเราไม่ทราบความหมายของคำ คำในภาษาไทยเรามีเสียงตรงกันมาก แต่สะกดการันต์ต่างกันและมีความหมายต่างกัน เมื่อเป็นเช่นนี้อาจจะทำให้ผิดในเรื่องสะกดการันต์ได้ง่าย ถ้าหากจำแต่เสียง โดยไม่พิจารณาถึงความหมายเฉพาะของคำแต่ละคำนั้น เช่น มีเสียง พัน เสียงเดียว อาจเขียนเป็น พัน พรรณ พันธุ์ พันธุ์ ภัณฑ์ พรรค์ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งแต่ละคำมีความหมายต่างกัน หากใครไม่เคยได้ยินคำว่า กรุภัณฑ์ และไม่ทราบความหมายของคำนี้มาก่อน อาจเขียนผิดเป็น กรุพันธ์ หรือ กรุพันธ์ก็ได้ คำที่เขียนผิดบ่อยๆ เช่น

บิณฑบาต	มักเขียนผิดเป็น	บิณฑบาตร
เบญจเพส	มักเขียนผิดเป็น	เบญจเพศ
ทะเลสาบ	มักเขียนผิดเป็น	ทะเลสาป

2. เขียนผิดเพราะใช้แนวเทียบผิด คำบางคำเมื่อจะเขียนเราไม่มั่นใจ เรามักจะเทียบเคียงกับคำอื่นๆ ซึ่งเคยรู้มาแล้วเป็นอย่างดี วิธีการเช่นนี้เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เขียนหนังสือผิด เพราะคำบางคำมีความหมายหรือรูปศัพท์ตลอดจนหลักภาษาต่างกัน จะใช้กฎอันเดียวกันไม่ได้ คำพวกนี้จึงควรพิจารณาจดจำเป็นคำๆ ไป เช่น

เรามักเขียน	สังวาล	เป็น	สังวาลย์	เพราะเรานำไปเทียบกับ	มาลัย
หรือเขียน	อานิสงส์	เป็น	อานิสงษ์	เพราะเรานำไปเทียบกับ	พระสงฆ์
หรือเขียน	ดอกจัน	เป็น	ดอกจันท์	เพราะเรานำไปเทียบกับ	วันจันทร์
หรือเขียน	โอกาส	เป็น	โอกาศ	เพราะเรานำไปเทียบกับ	อากาศ

3. เขียนผิดเพราะออกเสียงผิด บางคำบางคนออกเสียงไม่ตรงหรือออกเสียงไม่ชัด เลยติดนิสัย เมื่อเขียนจึงผิดด้วย แต่คำบางคำคนส่วนมากออกเสียงอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ตรงกับรูปที่เขียนตามพจนานุกรม พวกหลังนี้นับว่าเป็นสิ่งยากแก่การแก้ไขอาจจะถือว่าเป็นเพราะพจนานุกรมรักษาหลักการจนไม่เอื้อเพื่อต่อผู้ใช้ภาษาก็ได้

เรามักเขียน ผมหยักศก เป็น ผมหยักโสก เพราะเราออกเสียงเป็น ผมหยักโสก หรือเขียนเครื่องราง เป็น เครื่องลาง เพราะเราออกเสียงเป็น เครื่องลาง หรือเขียนเงินทตรง เป็น เงินทดลอง เพราะเราออกเสียงเป็น เงิน-ทด-ลอง หรือเขียน พรรณนา เป็น พรรณา เพราะออกเสียงเป็น พัน-ระ-นา

4. เขียนผิดเพราะมีประสบการณ์ผิด คือ เคยเห็นคำนั้นๆ มาจนเคยชิน และเป็นคำที่ใช้กันผิดเสมอจนจำได้ติดตา อาจเห็นจากหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ เช่น ในบัตรเชิญ ประกาศ โฆษณา แจ้งความ เป็นต้น ควรจะได้ฝึกการพิจารณาอย่าใช้ตามโดยไม่ได้ศึกษาความจริง เช่น

เรามักเขียน	อนุญาติ	เป็น	อนุญาติ
หรือเขียน	เกิร์ตความรู้	เป็น	เกล็ดความรู้

หรือเขียน	ศีรษะ	เป็น	ศีรษะ
หรือเขียน	รชชาติ	เป็น	รชชาติ

5. เขียนผิดเพราะไม่รู้หลักภาษา หลักภาษานับเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนภาษา การที่จะเรียนโดยไม่รู้ตัวหลักนั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ แต่เนื่องจากหลักภาษาไทยมีข้อยกเว้นมากมายจึงควรได้ตระหนักในข้อนี้ โดยเฉพาะการเขียน เช่น หลักการเขียนวิสรรชนีย์ หลักการใช้ อ่า อ้าม อัม หลักการเขียนคำภาษาอังกฤษในภาษาไทย เป็นต้น

นอกจากนี้ ทางหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535, หน้า 220) ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาสาเหตุการเขียนคำผิด และได้เสนอแนะการฝึกเขียนคำดังนี้

1. นักเรียนเขียนคำผิด โดยไม่รู้ความหมายของคำ แนวการฝึก คือ

1.1 ให้นักเรียนอ่านแผนภูมิประสบการณ์หรือบัตรภาพ บัตรคำ หรือประโยค ซึ่งมีคำที่ต้องการให้นักเรียนเขียน

1.2 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังและอ่านซ้ำคำที่ต้องการให้นักเรียนเขียน เช่น

อ่านครั้งแรก	ฉันทักเจ้าตูป
อ่านซ้ำ	รัก
นักเรียนเขียน	รัก

2. นักเรียนเขียนคำผิด เพราะผันวรรณยุกต์ผิด เนื่องมาจากการจำแนกอักษรสามหมู่ไม่ได้ แนวการฝึก คือ

ฝึกการจำกลุ่มคำอักษรกลาง โดยแทรกความหมายเข้าไปให้ง่ายต่อความเข้าใจ เช่น

ไก่ จุง เด็ก เต็น บน ปาก โอง

จากนั้นจึงค่อยโยงไปสู่การสอนผันเสียงอักษรกลางผันได้ 5 เสียง เช่น

โก ไก่ ไก่ ไก่ ไก่

3. เขียนคำพ้องเสียงผิด แนวทางการฝึก คือ ครูนำบัตรคำ คำพ้องเสียงที่มีทั้งคำที่เขียนผิดและเขียนถูกปนกันมาเสียบที่กระเป่าผืน แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้แทนออกไปบอกว่า คำใดเขียนผิด คำใดเขียนถูก ถ้าบอกถูกให้คะแนน 1 คะแนน และให้นักเรียนทุกคนอ่านออกเสียงพร้อมกับเขียนคำที่ถูก

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการเขียนคำ จึงเป็นเรื่องที่ควรได้รับการสนใจเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะครูจะต้องสอนให้นักเรียนได้เข้าใจความหมายของคำ ฝึกการอ่านออกเสียงที่ถูกต้องชัดเจน แล้วจึงนำไปสู่การฝึกทักษะการเขียนคำ ซึ่ง ประเทิน มหาจันทร์ (2519, หน้า 65) ได้เสนอแนะวิธีการสอนเขียนคำไว้ห้าขั้น ดังนี้

1. ความหมายและการออกเสียง ครูควรให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำ มงดูคำพร้อมกับออกเสียงคำนั้น และสามารถเขียนเป็นประโยค โดยใช้คำเหล่านั้นให้ถูกต้อง
2. การมองเห็นรูปคำ ครูให้นักเรียนเห็นรูปคำที่สะกด และส่วนประกอบต่างๆ แยกคำออกเป็นพยางค์ ออกเสียงคำนั้นๆ เป็นพยางค์แล้วสะกดเป็นคำอีกครั้งหนึ่ง
3. การรำลึกถึงคำ ครูให้มองดูคำแล้วสะกดคำนั้นโดยไม่ต้องดูและตรวจทานดูว่าสะกดคำถูกต้องหรือไม่ ถ้าสะกดผิดให้นักเรียนย้อนกลับไปทำตาม ข้อที่ 1, 2 และ 3 อีกครั้งหนึ่ง
4. การเขียนคำ ครูให้นักเรียนเขียนคำนั้นให้ถูกต้องจากความจำ ใส่สระ วรรณยุกต์ให้ถูกต้อง แล้วตรวจสอบดูว่าเขียนคำเหล่านั้นได้ถูกต้อง ชัดเจนหรือไม่
5. การทบทวนให้เด็กเขียนคำ ครูทบทวนให้นักเรียนเขียนคำโดยไม่ต้องดูแบบ ถ้าเขียนถูกสามครั้งก็แสดงว่านักเรียนรู้จักคำนั้นแล้ว และจะช่วยให้นักเรียนจำได้แม่นยำยิ่งขึ้น โดยการให้นำคำนั้นไปใช้เขียนประโยค เขียนเรียงความ เป็นต้น

นอกจากนี้ ดีฮาเวน (อ้างใน อนุชิต ประวัติสมบุรณ์, 2539, หน้า 12) ได้แนะนำแนวทางการสอนการเขียนคำด้วยวิธีเดียวกัน โดยสรุปได้ ดังนี้

1. ฟัง และออกเสียงให้ถูกต้อง
 2. ให้เทคนิคการจำแบบกระบวนกรช่วยจำอย่างมีระบบ (Mnemonicaide)
 3. ผูกการสังเกตคำ จำภาพ และรูปคำ (Visual Memory) เพราะความสามารถในการเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง ขึ้นอยู่กับการจำสิ่งที่มองเห็นด้วย
 4. เรียนรู้ความหมายของคำ และฝึกเขียนคำเข้าประโยค
 5. เปรียบเทียบคำเป็นคู่
- การสอนเขียนคำในระดับประถมศึกษาให้เกิดผลสำเร็จได้ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครู ซึ่ง ประภาศรี สีหอำไพ (2524, หน้า 349) เสนอแนะวิธีการสอนเขียนคำไว้ดังนี้
1. ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนคำที่ถูกต้อง
 2. ครูต้องชักชวนให้นักเรียนจดจำการเขียนคำต่างๆ โดยที่นักเรียนไม่รู้ตัว
 3. สอนให้อ่านและเขียนให้สัมพันธ์กัน และแก้ไขเมื่อนักเรียนเขียนผิด
 4. ครูควรเขียนคำที่มักสะกดผิดบนกระดาน
 5. ครูควรสอนความหมายของคำเพื่อช่วยให้นักเรียนจำได้ดียิ่งขึ้น
 6. ครูควรบอกที่มาของคำนั้นๆ เช่น คำนวน แปลงมาจาก คุณ จึงต้องใช้ ณ สะกด
 7. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเพื่อค้นหาคำในเรื่องที่เรียนแล้วนำมาแลกเปลี่ยน บอก และเฉลย
 8. ครูรวบรวมคำผิดจากหนังสือพิมพ์ ป้ายโฆษณาต่างๆ มาให้นักเรียนแก้ไขให้ถูกต้อง
 9. สอนคำที่สะกดเหมือนกันเป็นกลุ่มๆ เช่น รมย์ ภิรมย์ รื่นรมย์

10. สอนคำที่ออกเสียงคล้ายคลึงกันแต่สะกดต่างกันและความหมายต่างกัน เช่น กอง
กรอง กลอง

11. ครูให้นักเรียนแข่งขันสะกดคำยากบนกระดาน

12. ครูกำหนดคำศัพท์มาให้ให้นักเรียนเขียนเป็นรูปประโยค

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนคำ ครูสามารถใช้วิธีการ รูปแบบที่หลากหลาย และที่สำคัญตัวครูเองจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยที่ดี เป็นตัวอย่างในการใช้ภาษา ใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการอ่านและเขียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล และมีประสบการณ์ การเรียนที่แปลกๆ ออกไปจะทำให้นักเรียนสนใจเช่นเดียวกันกับการสอนการเขียน ครูจึงควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการเขียนคำให้ถูกต้อง
2. ครูควรปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนคำ
3. ครูไม่ควรละเลยในการสอนการเขียนคำ ควรสอนในโอกาสที่มีการอ่าน พูดและเขียน
4. ครูควรให้นักเรียนมีโอกาสพบเห็นคำที่ถูกต้องของคำที่เป็นปัญหาในการเขียนคำเสมอ
5. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนและให้มี ทักษะเกี่ยวกับคำให้มากที่สุด

6. ครูควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงการทำงานของสื่อมวลชนบางประเภท ซึ่งอาจทำให้มีการผิดพลาดในเรื่องการใช้คำ ไม่ควรถือเป็นแบบอย่าง

7. ครูควรฝึกฝนให้นักเรียนเคยชินต่อการค้นหาคำในพจนานุกรม เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการเขียนคำ ตลอดจนเมื่อต้องการศึกษาลักษณะคำนั้นๆ (งามจิตต์ อ่ำไพ และสิทธิ์ โหมตศิริยู อ่างโน เกษรา ภัทรเดชไพศาล, 2537, หน้า 32)

จากลักษณะของครูดังกล่าว สอดคล้องกับความเห็นของ สามารถ ตักดีเจริญ (อ่างโน เกษรา ภัทรเดชไพศาล, 2537, หน้า 33) ซึ่งให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนเขียนคำไว้ตามลำดับชั้น ดังนี้

1. ครูควรเห็นความสำคัญของการเขียนคำ โดยพยายามชี้ให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าการเขียนคำไทยผิดเป็นเรื่องที่บกพร่องพึงหลีกเลี่ยง
2. ครูควรหมั่นชี้แจงคือ พยายามบอกคำที่เป็นตัวอย่างที่ผิดจากที่ต่างๆ แล้วชี้แจงให้นักเรียนรู้เข้าใจ สอนให้เขียนถูกต้องทุกครั้ง
3. ครูควรแสดงแบบอย่าง คือ ต้องใช้ภาษาให้ถูกต้องเสมอทั้งการพูดและการเขียน
4. ครูควรเป็นช่างฝึกฝน คือ พยายามหากิจกรรมที่จะนำมาฝึกฝนให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และเขียนคำได้

5. ครูต้องค้นคว้าหาความหมายของคำคือ ต้องสอนความหมายของคำควบคู่ไปกับการสังเกตความหมายของคำจากบริบท

6. ครูควรใช้อุปกรณ์ เช่น ป้ายประกาศ แผนภูมิ บัตรคำ ให้เห็นคำยากบ่อยๆ จะจำได้

7. ครูควรให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ และการแก้ไขคำผิดเป็นเรื่องที่ครูไม่ควรละเลย

8. ครูจะต้องพัฒนาผล โดยวัดผลการเขียนคำของนักเรียนทั้งกลุ่มและบุคคลและต้องหาวิธีช่วยให้นักเรียนได้พยายามพัฒนาการเขียนคำ

9. ครูทุกคนควรให้ความร่วมมือในการแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนคำ ไม่ยกหน้าที่แก้ไขข้อบกพร่องให้ครูสอนวิชาภาษาไทยเพียงฝ่ายเดียว

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การสอนเขียนคำ เป็นวิธีการช่วยให้เด็กรู้จักการเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ ได้อย่างถูกต้อง ได้เรียนรู้อ่าน ฟังการออกเสียงคำที่ถูกต้อง รู้ความหมายของคำ สังเกตเปรียบเทียบคำที่เขียนผิดกับคำที่เขียนถูก โดยครูผู้สอนจะต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ดี เป็นตัวอย่างในการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนคำ จึงควรใช้วิธีการรูปแบบที่หลากหลาย โดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกบ่อยๆ อย่างต่อเนื่อง จากกิจกรรม แบบฝึก ที่น่าสนใจ สามารถทำให้นักเรียนพัฒนาการเขียนและบรรลุลักษณะประสงคืได้

ทฤษฎีและแนวคิดในการสร้างแบบฝึก

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้สรุปว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับอยู่กับการคัดเลือกหรือแสวงหาการตอบสนองที่ถูกต้องในจำนวนการตอบสนองหลายๆ ครั้งเมื่อพบวิธีการที่ถูกต้องก็นำไปต่อเนื่อง (Connect) กับสิ่งเร้านั้นๆ ธอร์นไดค์ วางกฎเกณฑ์สำคัญของการเรียนรู้แบบนี้จะทำได้ดีเพียงไร ขึ้นอยู่กับความพร้อม การฝึกหัดและผลที่ตามมาที่ก่อให้เกิดความพอใจ ซึ่ง ธอร์นไดค์ ตั้งเป็นกฎ 3 กฎ คือ

กฎที่ 1 กฎแห่งผลที่พอใจ (Law of Effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้แล้วว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจก็ไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย

กฎที่ 2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎนี้กล่าวถึงการสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้อง โดยการฝึกหัด กระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร

กฎที่ 3 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎนี้กล่าวถึงสภาพความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้วได้กระทำการย่อมเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้าไม่พร้อมที่จะทำแล้วถูกบังคับให้กระทำจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

การนำไปใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน

กฎแห่งความพร้อม ใช้ในการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ดังนี้

1. มีครูที่ร่าเริง ยิ้มแย้ม สนุกสนานกับการทำงานของตน
2. งานที่ครูมอบหมายควรมีความหมาย มีคุณค่าสอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
3. มอบหมายงานที่เขาสามารถจะทำได้สำเร็จบ้าง
4. ควรให้เขารู้ผลสำเร็จของเขา
5. แนะนำ ชมเชย และส่งเสริมความก้าวหน้าต่าง ๆ ให้เขาเกิดความพอใจ
6. หาอุปกรณ์ที่แปลกใหม่น่าสนใจ

กฎแห่งการฝึกหัด การฝึกหัดทำบ่อยๆ ย่อมนำมาซึ่งความถูกต้องสมบูรณ์ การฝึกหัดจะทำให้เกิดผลที่สมบูรณ์นั้น จะต้องตั้งบนรากฐานที่ว่าผู้กระทำ หรือผู้ฝึกหัดจะต้องมีความตั้งใจ สนใจ มีแรงจูงใจ มีความตั้งใจ รู้เป้าหมายและคุณค่าของสิ่งที่ตนทำซ้ำๆ นั้น การนำกฎนี้ไปใช้ในห้องเรียนได้ ดังนี้

1. หาโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความรู้อยู่เสมอ
2. ครูน่าจะหมั่นทดสอบ หรือตั้งคำถามมากๆ
3. ให้นักเรียนได้พบสถานการณ์ใหม่ๆ หรือกิจกรรมใหม่ๆ เสมอ
4. ให้นักเรียนเข้าใจ รู้ความมุ่งหมายตามไปด้วยและเน้นให้นักเรียนประยุกต์ใช้ความรู้

ในปัญหาต่างๆ

5. แทนที่จะให้ท่องเหมือนนกแก้ว ครูควรใช้การอภิปรายเข้าช่วย

กฎแห่งความพร้อม การเรียนจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะเรียน ความพร้อม อาจหมายถึง วุฒิภาวะ ระดับสติปัญญา พื้นความรู้ แรงจูงใจที่จะเรียน (อารี ดันท์เจริญรัตน์, 2522, หน้า 95)

ทฤษฎีการสร้างเงื่อนไขและการเสริมแรง สกินเนอร์ (Skinner) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีการเสริมแรง

กฎการเสริมแรงมีหลักการและแนวคิดดังนี้

1. การวัดพฤติกรรมที่ตอบสนอง ควรจะจำกัดอยู่เฉพาะพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนและพฤติกรรมที่สังเกตได้นั้นสามารถวัดได้โดยพิจารณาจากความถี่ของการตอบสนอง ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหรือพิจารณาจากช่วงอัตราการตอบสนอง

2. อัตราการตอบสนองจะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการเสริมแรง

นอกจากนี้ สกินเนอร์ ได้แบ่งชนิดของการเสริมแรงเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แบ่งตามผล ได้แก่

1.1 ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcer) หมายถึง สิ่งเร้าชนิดหนึ่งซึ่งเมื่อได้รับแล้วจะมีผลให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะเข้มข้นขึ้น เช่น อาหาร คำชมเชย

1.2 ตัวเสริมแรงลบ (Negative Reinforcer) หมายถึง สิ่งเร้าชนิดหนึ่งซึ่งตัดออกไปจากสถานการณ์นั้นแล้ว จะมีผลให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะเข้มข้นขึ้น

2. แบ่งตามเป้าหมาย ได้แก่

2.1 ตัวเสริมแรงปฐมภูมิ (Primary Reinforcer) เป็นสิ่งเร้าที่จะสนองความต้องการโดยตรง ลำดับขั้นการลดแรงขับของตัวเสริมแรงปฐมภูมิ มีดังนี้

2.1.1 ความไม่สมดุลในอินทรีย์ก่อให้เกิดความต้องการ

2.1.2 ความต้องการจะก่อให้เกิดพลังหรือแรงขับ (drive) ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรม

2.1.3 มีพฤติกรรมเพื่อจะมุ่งสู่เป้าหมายให้ความต้องการได้รับการตอบสนอง

2.1.4 เป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการเมื่อได้รับจะเป็นตัวเสริมแรงปฐมภูมิ ตัวเสริมแรงนี้จะเป็นรางวัลที่จะมีผลให้อยากทำซ้ำและมีพฤติกรรมที่เข้มข้นขึ้นในกิจกรรมซ้ำๆกัน

2.2 ตัวเสริมแรงทุติยภูมิ (Secondary Reinforcer) ปกติแล้วตัวเสริมแรงประเภทนี้เป็นสิ่งเร้าที่เป็นกลาง (Neutral Stimulus) สิ่งเร้าที่เป็นกลางนี้เมื่อนำเข้าคู่กับ ตัวเสริมแรงปฐมภูมิ บ่อยๆ เข้าก็จะกลายเป็นตัวเสริมแรง และจะมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับ ตัวเสริมแรงปฐมภูมิ

วิธีการเสริมแรง

1. ให้ตัวเสริมแรงทุกครั้ง (Continuous Reinforcement) และแต่ละครั้งให้เท่าๆ กัน (สม่ำเสมอ)

2. ให้ตัวเสริมแรงแต่ละครั้งไม่เท่ากัน (Gradient Reinforcement)

3. ให้ตัวเสริมแรงเป็นบางครั้ง (Partial Reinforcement) ซึ่งจำแนกเป็น 4 แบบ คือ

3.1 Fixed Ratio เป็นแบบที่ผู้ทดลองจะกำหนดแน่นอนลงไปว่าจะให้การเสริมแรง 1 ครั้งต่อการตอบสนองกี่ครั้ง ช่วงห่างของจำนวนครั้งที่จะให้ตัวเสริมแรงนั้นยิ่งห่างมากเท่าไรก็ยิ่งมีผลให้อัตราการตอบสนองสูงมากขึ้นเท่านั้น

3.2 Variable Ratio เป็นแบบที่ผู้ทดลองไม่ได้กำหนดแน่นอนลงไปว่าต้องตอบสนองเท่าไรเท่าไรครั้งจึงจะได้รับตัวเสริมแรง

3.3 Fixed Interval เป็นแบบที่ผู้ทดลองกำหนดเวลาเป็นมาตรฐานว่าจะให้ตัวเสริมแรงเมื่อไร เช่น อาจกำหนดว่าจะให้ตัวเสริมแรงทุกๆ 5 นาที ถ้าช่วงห่างของเวลาที่จะให้ตัวเสริมแรงนั้นห่างกันเล็กน้อยเท่าใดก็จะมีผลให้อัตราการตอบสนองสูงมากเท่านั้น

3.4 Variable Interval เป็นแบบที่ผู้ทดลองไม่กำหนดเวลาให้แน่นอนลงไปว่าจะให้ตัวเสริมแรงเมื่อใด แต่กำหนดไว้อย่างกว้างๆ จะให้การเสริมแรงกี่ครั้ง อาจให้ตัวเสริมแรงในนาที่ที่ 4,7,12 เป็นต้น (อาวี ตันท์เจริญรัตน์, 2522, หน้า 103-105)

ในการสอนภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกทักษะเป็นอย่างมากจำเป็นต้องใช้การเสริมแรงเพื่อเร้าให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะฝึกฝนการใช้ภาษาจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง

หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบฝึก

ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกจากเอกสารแนวทางการจัดทำผลงานทางวิชาการสำหรับข้าราชการครู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531, หน้า 147) ได้เสนอขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกๆระดับชั้น เช่น การหาความเป็นปัญหาทุกระดับชั้นหรือไม่
2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา ออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อยๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบ และบัตรฝึกหัด
3. พิจารณาวัดจุดประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้ชุดแบบฝึกหัด เช่น จะนำชุดแบบฝึกหัดไปใช้อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง
4. สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบ ดังนี้
 - แบบทดสอบเชิงสำรวจ
 - แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง
 - แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน
 - แบบทดสอบที่สร้างขึ้นจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในข้อ 2
5. สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อย แต่ละทักษะในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตรพิจารณาตามความเหมาะสม
6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้ อาจทำเพิ่มเติมเมื่อนำบัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว
7. สร้างแบบฝึกหัดความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผล การเรียนโดยจัดทำเป็นขั้นตอนเป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้า เป็นระยะๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า
8. นำเอาแบบฝึกหัดไปทดสอบการใช้เพื่อหาข้อบกพร่องและหาคุณภาพของบัตรฝึกหัด

9. ปรับปรุงแก้ไข

10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

นอกจากนี้ วรรณิการ์ พวงเกษม (2540, หน้า 7) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกหัดเพื่อใช้ฝึกทักษะอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องสร้างโดยคำนึงถึงหลักทางจิตวิทยา ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ แตกต่างกัน ในการสร้างแบบฝึกหัดจึงควรพิจารณาให้เหมาะสม ไม่ง่ายเกินไปสำหรับเด็กที่เก่ง และไม่ยากเกินไปสำหรับเด็กที่อ่อนในฝึกแบบฝึกหัดควรมีทั้งที่ฝึกเป็นรายบุคคลและฝึกเป็นกลุ่ม การฝึกเป็นกลุ่มควรให้เด็กเก่งคละกับเด็กอ่อน เพื่อให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กอ่อน

2. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Exercise) ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้มีการฝึกฝนหรือการกระทำซ้ำๆ ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกหัดจึงควรสร้างแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนเรื่องหนึ่งๆ ซ้ำๆ กันหลายครั้ง โดยแบบฝึกหัดมีลักษณะหลายรูปแบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย อันจะส่งผลทำให้ความสนใจในการฝึกลดลง และจะไม่เกิดการเรียนรู้เท่าที่ควร

3. กฎแห่งผล (Law of Effect) เมื่อนักเรียนได้เรียนไปแล้ว นักเรียนย่อมต้องการทราบผล การเรียนของตนเองว่าเป็นอย่างไร เมื่อให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือให้ทำงานใดๆ จึงควรเฉลยหรือตรวจเพื่อให้นักเรียนทราบผลโดยเร็วหรือนักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้เองเพื่อจะได้รู้ข้อบกพร่องของตนเอง

4. แรงจูงใจ (Motivation) ให้เด็กอยากทำ จึงควรจัดทำแบบฝึกหัดต่อไป นอกจากนี้แบบฝึกหัดควรเป็นแบบสั้นๆ เพื่อไม่ให้นักเรียนเบื่อหน่าย ควรมีแบบฝึกหัดหลายรูปแบบไม่ซ้ำซาก เช่น อาจจัดแบบฝึกหัดในลักษณะของเกม กิจกรรมในสถานการณ์ที่ต่างๆ แปลกใหม่ น่าสนใจ และสนุกสนาน เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก

เทคนิคในการสร้างแบบฝึกหัดที่มีลักษณะน่าฝึก คือ

1. รวดเร็ว และถูกต้อง ครูควรยกตัวอย่างประกอบหลายๆ แบบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ และเข้าใจมากยิ่งขึ้นโดยอาจยกตัวอย่างคำจากสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน

2. เทคนิคการใช้วัสดุประกอบการทำแบบฝึกหัด

2.1 ให้ผู้เรียนช่วยทำวัสดุประกอบการเรียนในการทำแบบฝึกหัด ผู้สอนควรจะให้ผู้เรียนช่วยทำวัสดุประกอบการเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง พัฒนาทักษะทางภาษา และทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.2 ผู้สอนควรรู้จักเลือกใช้วัสดุจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งหาได้ไม่ยากนัก และควรเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหา

2.3 ผู้สอนรู้จักเลือกใช้วัสดุประกอบการเรียนที่หาง่ายและประหยัด เพื่อให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจ และสังคม วัสดุที่ใช้ไม่จำเป็นต้องเป็นวัสดุที่หายากและราคาแพง เพราะเราใช้วัสดุประกอบการเรียนก็เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเกิดมโนคติ (Concept) ดีขึ้น เช่น ใช้ฝาเบียร์แทนเหรียญ

3. เทคนิคการสร้างและใช้ภาพประกอบการเรียน

3.1 การใช้ภาพลายเส้นง่ายๆ ผู้สอนควรจะฝึกการเขียนลายเส้นง่ายๆ เพราะเมื่อเรียนไปวาดภาพไปก็จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ยิ่งการทำแบบฝึกหัดถ้ามีรูปภาพประกอบด้วยแล้วจะยิ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและเพลิดเพลิน

การสอน ผู้สอนบางคนไม่สามารถวาดภาพลายเส้นได้ ก็อาจใช้ภาพสำเร็จรูปที่ตัดมาจากหนังสือพิมพ์วารสาร การเตรียมภาพประกอบการสอนล่วงหน้าจะทำให้ประหยัดเวลาในการอธิบาย

4. เทคนิคในด้านนันทนาการ

4.1 การใช้เพลงประกอบการสอนและการทำแบบฝึกหัดจะช่วยกล่อมเกลาจิตใจทำให้ผู้เรียนไม่เคร่งเครียดจนเกินไป และสามารถใช้เวลาที่รอนั้นมาตอบคำถามในแบบฝึกหัดได้

4.2 การใช้คำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำแบบฝึกหัดได้เช่นเดียวกันกล่าวคือสามารถนำมาตอบปัญหาต่าง ๆ ในการทำแบบฝึกหัดได้

4.3 การใช้เกมประกอบผู้ที่เป็นครูควรจะได้ศึกษาทั้งเกมที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในห้องเรียนนั้น มักจะเป็นเกมที่สั้น และง่ายใช้เวลาน้อยผู้สอนอาจจะใช้เกมสรุปมโนคติ (Concept) หรือใช้ฝึกทักษะได้

ลักษณะของแบบฝึกหัดที่ดี

แบบฝึกหัดที่ดีจะทำให้ผู้ที่ได้ฝึก คือ นักเรียนได้เกิดทักษะที่ดีและถูกต้อง ซึ่งแบบฝึกหัดที่ดีนั้นจะมีลักษณะ ดังนี้

1. ควรมีความชัดเจนทั้งคำสั่งและวิธีทำ คำสั่งหรือตัวอย่างไม่ควรยาวเกินไปเพราะจะทำให้เข้าใจยากควรปรับให้ง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้ ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองถ้าต้องการ

2. แบบฝึกหัดที่ดี ควรมีความหมายต่อผู้เรียนและตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึกลงทุนน้อย ใช้ได้นานและทันสมัยอยู่เสมอ

3. ภาษาและภาพที่ใช้ในแบบฝึกหัดควรเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

4. แบบฝึกหัดที่ดี ควรแยกฝึกเป็นเรื่องๆ แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไปแต่ควรมีกิจกรรมหลายรูปแบบเพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ และไม่เบื่อหน่ายในการทำ และเพื่อฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งจนเกิดความชำนาญ

5. แบบฝึกหัดที่ดี ควรมีทั้งที่กำหนดคำตอบให้ และแบบให้ตอบโดยเสรีการเลือกใช้คำ ข้อความหรือรูปภาพในแบบฝึกหัดควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยและตรงกับความสนใจของนักเรียน เพื่อว่าแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้นจะได้ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และความพอใจแก่ผู้ใช้ซึ่งตรงกับหลักการ เรียนรู้ที่ว่าเด็กมักจะเรียนรู้ได้เร็วในการกระทำที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ

6. แบบฝึกหัดที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ศึกษา ด้วยตนเองให้รู้จักค้นคว้ารวบรวมสิ่ง ที่พบเห็นบ่อยหรือที่ตัวเองเคยใช้จะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องนั้นๆ มากยิ่งขึ้น และจะรู้จักนำไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง มีลักษณะ และมองเห็นว่าสิ่งที่เขาได้ฝึกฝนนั้นมีความหมายต่อเขาตลอดไป

7. แบบฝึกหัดที่มีผลตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน เช่น ความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม ระดับสติปัญญา และประสบการณ์ ฉะนั้นการจัดทำแบบฝึกหัด แต่ละเรื่องควรจัดทำให้มากพอ และมีทุกระดับตั้งแต่ง่าย ปานกลาง จนถึงระดับค่อนข้างยาก เพื่อที่ว่าทั้งเด็กปานกลาง และเด็กอ่อนจะได้ทำได้ตามความสามารถ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กทุกคนได้ประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึกหัด

8. แบบฝึกหัดที่ดี ควรสร้างความสนใจของนักเรียนตั้งแต่กิจกรรมแรกจนถึงกิจกรรมสุดท้าย

9. แบบฝึกหัดที่ดี ควรได้รับการปรับปรุงควบคู่ไปกับหนังสือแบบเรียนอยู่เสมอ และควรใช้ได้ดีทั้งใน และนอกห้องเรียน

10. แบบฝึกหัดที่ดี ควรเป็นแบบที่ครูสร้างให้นักเรียนได้ฝึกหัดที่สามารถประเมิน และจำแนก ความเจริญงอกงามของเด็กได้ด้วย

เพ็ตตี (Petty, อ้างใน กรรณิการ์ พวงเกษม, 2540, หน้า 7) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ แบบฝึกหัดที่มีต่อการเรียนรู้ คือ

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะเป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระ ของครูได้มาก เพราะแบบฝึกหัดเป็นสิ่งที่จัดทำอย่างเป็นระบบระเบียบ

2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษา ได้ดีขึ้น แต่ต้องอาศัยการส่งเสริมและเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น

4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทนโดยกระทำ ดังนี้

4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้สิ่งนั้นๆ

4.2 ฝึกซ้ำหลายๆ ครั้ง

4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก

5. แบบฝึกที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้หลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม เด็กสามารถเก็บรักษาไว้เพื่อเป็นแนวทางและทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. การให้เด็กทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่น หรือปัญหาต่างๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่
8. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นนอกเหนือจากที่มีอยู่ในหนังสือจะช่วยให้เด็กฝึกฝนอย่างเต็มที่
9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่จะต้องจัดเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาฝึกฝนทักษะต่างๆ ได้มากขึ้น
10. แบบฝึกที่ช่วยลดประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มแน่นอนต้องลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ลงกระดาษไขทุกครั้งและผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระเบียบ

การทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนคำภาษาไทย

การทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึก หมายถึง การนำแบบฝึกไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงแล้วก็นำไปทดลองสอนจริง (Trial Run) นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

ความจำเป็นที่จะต้องทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึกนั้น ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525, หน้า 409) ได้ให้เหตุผลไว้ดังนี้ คือ

1. สำหรับหน่วยงานที่ผลิตแบบฝึกก็เป็นการประกันคุณภาพว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว หากผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ดีก็ต้องทำใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและเงินทอง
2. สำหรับผู้ใช้แบบฝึก - ก่อนที่จะนำแบบฝึกไปใช้จริง ครูจึงควรมั่นใจว่าแบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง
3. สำหรับผู้ผลิตแบบฝึก - การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุไปในแบบฝึกนั้น เหมาะสมง่ายต่อการเข้าใจอันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้นเป็นการประหยัดพลังสมอง แรงงาน เวลา และเงินทองในการเตรียมต้นแบบ

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2533, หน้า 55) ได้เสนอแนะขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One - to - One Testing)
2. การทดสอบเป็นกลุ่มเล็ก (Small group Testing)
3. การทดสอบภาคสนาม (Field Testing)

ในการหาประสิทธิภาพเพื่อการปรับปรุงแบบฝึก วิณา วโรตมะวิชัย (2531, หน้า 222) ก็ได้เสนอแนะไว้ 3 ขั้นตอนเช่นกัน ดังนี้

1. การประเมินผลแบบหนึ่งต่อหนึ่ง
2. การประเมินแบบกลุ่มย่อย
3. การประเมินผลภาคสนาม

1. การทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง เป็นการประเมินอย่างคร่าวๆ คำว่า หนึ่งต่อหนึ่งหมายถึงว่า ในขั้นนี้ผู้สอนอาจจะเลือกนักเรียน 2 คน หรือมากกว่านั้นที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรเป้าหมายให้ นั่งทำแบบฝึก ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้สอนต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าไม่ใช่เป็นการทดสอบแต่เป็นการ ช่วยครูในการแก้ไขแบบฝึก ในขั้นตอนนี้ครูจะพบข้อบกพร่องของแบบฝึก เช่น เนื้อหาบางตอนขาดไป หน้าบางหน้าหายไป เป็นต้น ครูควรหลีกเลี่ยงการให้ความสำคัญกับผลการสอบหลังเรียน

2. การทดสอบแบบกลุ่มย่อย ภายหลังจากที่ได้นำแบบฝึกไปทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งและได้แก้ไข ปรับปรุงแล้วก็นำไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มย่อยโดยเลือกนักเรียนประมาณ 10-20 คน โดยเลือกกลุ่ม ให้นักเรียนที่มีความสามารถต่ำ ปานกลางและสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ขั้นตอนนี้เริ่มโดยการทดสอบก่อน เรียนในขั้นตอนนี้ควรใช้แบบทดสอบถามวัดทัศนคติหรือพูดคุยกับนักเรียนว่าแบบฝึกนี้น่าสนใจหรือไม่ อ่านแล้วเข้าใจหรือไม่ แบบฝึกหัดมีจำนวนพอดีไหม เป็นต้น หลังจากจบแล้วให้ทำแบบ ทดสอบหลังเรียนและควรบันทึกเวลาในการเรียนแบบฝึกแต่ละแบบฝึกด้วย เสร็จแล้วนำมาวิเคราะห์ ถ้าหากได้ผลถึงเกณฑ์มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ก็นำแบบฝึกไปใช้ในภาคสนามต่อไป

3. การทดสอบผลภาคสนาม เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการปรับปรุง ผู้สอนต้องทดลองกับ นักเรียนทั้งชั้นในสภาวะการณ์จริงหรือในห้องเรียนอาจมีนักเรียน 20-30 คน ส่วนขั้นตอนต่างๆ ก็กระทำเช่นเดียวกับการประเมินแบบกลุ่มย่อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกการเขียนคำภาษาไทย

ชลอใจ เฟื่องเกษม (2538, หน้า 70) ได้ศึกษาผลการสอนซ่อมเสริมการสะกดคำยาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองโสน อำเภอเมือง จังหวัดตราด พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกสะกดคำยากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีทั้งหมด 12 ชุดได้ ทำการหาประสิทธิภาพเป็นรายชุดผลปรากฏว่าแบบฝึกทุกชุดมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ที่กำหนดไว้ คือ มีประสิทธิภาพระหว่าง 90.49/91.77 ถึง 98.31/90.35 ซึ่งแสดงว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นนี้เชื่อมั่นได้ว่าเป็นแบบฝึกที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถนำไปใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพ อาจเนื่องมาจากแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีรูปแบบที่หลากหลาย มีขั้นตอนในการฝึกอย่างมีระบบ มีจุดมุ่งหมายในการฝึกแต่ละชุดชัดเจน โดยเริ่มจากง่ายไปหายากและการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการฝึกด้วยแบบฝึก ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการฝึกด้วยแบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ 99 แสดงว่า แบบฝึกสะกดคำยาก ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการสะกดคำดีขึ้น

อนุชิต ประวัตินสมบูรณ์ (2539, หน้า 42) ได้ศึกษาการสร้างชุดฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนคำสะกดคำภาษาไทยหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทย ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถทางการเขียนได้ดีกว่าไม่ใช้แบบฝึก

จำนงค์ โปธาเกียง (2538, หน้า 48) ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากเพื่อการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้ภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย ซึ่งพบว่าแบบฝึกการเขียนสะกดคำยากที่สร้างขึ้นได้ฝึกตามหลักการ คือ มีจุดมุ่งหมายในการฝึกที่ชัดเจนเป็นไปตามลำดับความยากง่ายมีหลายแบบ เหมาะสมกับเวลาและความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการฝึกฝนหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดทักษะในการเขียนสะกดคำที่ถูกและผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำยากระหว่างการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมด้วยการใช้แบบฝึกแตกต่างกันในทางที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศุภดา ลัด สิทธิประเสริฐ (2536, หน้า 36) ได้ศึกษาการใช้ชุดฝึกทักษะการเขียนคำภาษาไทยพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งพบว่า ชุดฝึกสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นอย่างน่าพอใจ โดยมีคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพฤติกรรมของนักเรียนในการเรียนตามชุดฝึก พบว่า นักเรียนให้ความสนใจ ตั้งใจ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ กิจกรรมฝึกทักษะตามชุดฝึกทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเป็นรายบุคคล นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ชอบทำและพอใจกิจกรรมฝึกทักษะต่างๆ ตามชุดฝึก

เกษรา ภัทรเดชไพศาล (2537, หน้า 72) ได้ศึกษาการสร้างและใช้กิจกรรมเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กิจกรรมเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำที่สร้างขึ้นเมื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนแล้วสามารถช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและเขียนคำควบกล้ำได้ถูกต้องชัดเจนสูงขึ้น และนักเรียนที่เรียน

ด้วยกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำสูงขึ้นเพราะจากการทดสอบความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำพบว่ามีผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทิพวรรณ นามแก้ว (2535, หน้า 45) ศึกษาการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำที่มีพยัญชนะ น ง ด ม ก บ เป็นตัวสะกด สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การนำเอาวิธีการหลายๆ อย่างมาจัดกิจกรรมในแต่ละแบบฝึก เช่น การเล่นเกมทายปัญหา เล่านิทาน ร้องเพลง โดยแบ่งกลุ่มแข่งขันกัน ทำให้นักเรียนได้เรียนอย่างสนุกสนานและผลวิจัยพบว่าหลังเรียนแบบฝึกเสริมทักษะนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01